

Toimintaohje Varsinais-Suomen sairaanhoitopiiriin työharjoitteluun tulevan opiskelijan koronavirussuojan varmistamiseksi

Tämä ohje koskee Varsinais-Suomen sairaanhoitopiiriin (VSSHP) työharjoitteluun tulevia sosiaali- ja terveysalan sekä lääketieteen opiskelijoita ja heidän oppilaitoksiaan. Tämä ohje astuu voimaan nyt ja on voimassa toistaiseksi.

Ennen työharjoittelun alkua opiskelijan tulee tarkistaa rokotussuoja voimassa olevan Varsinais-Suomen sairaanhoitopiirin ohjeen mukaisesti! Koronavirusrokotusten osalta edellytämme opiskelijoilta vastaavaa koronavirussuojaa kuin työharjoitteluyksikön työntekijöiltä liitteen 1 (Johtajaylilääkärin ja hallintoylihoitajan ohje 9.2.2022 – Työntekijöiden ja opiskelijoiden covid-suoja Varsinais-Suomen sairaanhoitopiirissä) mukaisesti. Työharjoittelujakson alussa opiskelijalta selvitetään ensimmäisenä päivänä suoja koronavirustautia vastaan (rokotukset tai sairastettu tauti). Yksikön esihenkilö tarkistaa liitteen 2 lomakkeen mukaisesti koronavirussuojan EU:n koronatodistuksesta ja säilyttää allekirjoitettua opiskelijan terveydentilaa koskevaa lomaketta erillään muista keräämistään henkilötiedoista niin kauan kuin on tarpeen sosiaali- ja terveydenhuollon palveluja koskevan valvonnan toteuttamiseksi, kuitenkin enintään kolme vuotta.

Opiskelijan on huolehdittava vähintään 2 viikkoa ennen työharjoittelujakson alkamista, että alla olevat ehdot koronavirussuojasta täyttyvät (ellei ole rokotteen vasta-aiheita):

- Kaksi rokoteannosta ja suosituksenmukainen tehosteannos tai
- Kaksi rokoteannosta ja joka on odottamassa tehosteannoksen saamista rokotevälin puitteissa (2. ja 3. rokotuksen väli 4kk, kiiretilanteessa minimi-väli 3 kk)
- Sairastettu covid-19-tauti ja kaksi rokoteannosta tai
- Sairastettu covid-19-tauti sekä yksi rokoteannos ja joka on odottamassa tehosteannoksen saamista rokotevälin puitteissa (2. ja 3. rokotuksen väli 4kk, kiiretilanteessa minimiväli 3 kk) tai
- Alle kuuden kuukauden sisällä sairastettu, laboratoriovarmistettu covid-19-tauti

HUOM! Alle 18-vuotiaalle henkilölle riittävä suoja on kaksi rokoteannosta tai sairastettu covid-19-tauti sekä yksi rokoteannos, koska rokotteilla ei ole tällä hetkellä voimassa olevaa myyntilupaa alle 18-vuotiaiden tehosterokotukselle.

Ellei suojaa koronavirustautia vastaan pystytä varmistamaan, toimitaan opiskelijan kohdalla, kuin suoja ei olisi kunnossa. Tällöin tartuntatautilain 48 a §:n 3 momentin mukaisesti joudutaan harjoittelujakso siirtämään, kunnes suoja on kunnossa ja/tai 48§a määräaikainen lisäys ei ole enää voimassa.

Myös työturvallisuuden näkökulmasta tarkastellen suoja on tarpeen. Epäiltyjä tai varmistettuja koronaviruspotilaita hoitavissa yksiköissä puutteellinen suoja koronavirustautia vastaan aiheuttaa sairastumisriskin opiskelijalle. Yksikön esihenkilö neuvottelee tarpeen mukaan yllä mainittujen tilanteiden osalta opetuskoordinaattorin tai kliinisen opettajan kanssa.

Immuunipuutteisia, hematologisia ja elinsiirtopotilaita sekä epäiltyjä tai varmistettuja koronaviruspotilaita hoitavissa yksiköissä työharjoittelussa jo olevien opiskelijoiden suoja koronavirustautia vastaan tarkistetaan välittömästi. Mikäli näillä opiskelijoilla rokotussuoja on puutteellinen (ks. yllä listaus täydestä suojasta), harjoittelujakso keskeytetään. Opiskelijan

työharjoittelujakso pyritään siirtämään ajankohtaan, jolloin koronavirusrokotussuoja on asianmukainen. Muissa yksiköissä esihenkilö arvioi tapauskohtaisesti työharjoittelun jatkumisen. Koko Varsinais-Suomen sairaanhoitopiirin henkilöstön, opiskelijat mukaan lukien, suositellaan ottavan koronavirusrokotteet.

Pyydämme opiskelijoita ystävällisesti vastaamaan liitteen 2, Lomake opiskelijan koronavirussuojan tarkistamiseksi, oleviin kysymyksiin ja ottamaan lomake sekä EU:n koronatodistus mukaan työharjoittelujaksolle.

Turussa 2 / 3 2022

Johtajaylilääkäri Mikko Pietilä

Hallintoylihoitaja Tarja Heino-Tolonen

Johtajaylilääkärin ja hallintoylihoitajan ohje
9.2.2022

Työntekijöiden ja opiskelijoiden covid-19-suoja Varsinais-Suomen sairaanhoitopiirissä

Tartuntatautilain 48a §:n mukaan sosiaali- ja terveydenhuollon palveluissa kaikissa tehtävissä, joihin liittyy lähikontaktin aiheuttama tartuntariski covid-19-taudin vakaville seuraamuksille alttiille asiakkaille tai potilaille, saa käyttää vain erityisestä syystä henkilöä, joka ei ole osoittanut, että hänellä on rokotuksen tai enintään kuusi kuukautta aikaisemmin sairastetun laboratoriovarmistetun taudin antama suoja covid-19-tautia vastaan.

Velvollisuus koskettaa kaikkia niitä henkilöitä, jotka suorittavat tehtäviä, joihin liittyy lähikontaktin aiheuttama tartuntariski covid-19-taudin vakaville seuraamuksille alttiille asiakkaille tai potilaille. Velvollisuus ei siten rajaudu vain esimerkiksi terveydenhuollon ammattilaisiin.

Lähtökohtaisesti lähikontaktiksi voidaan tässä yhteydessä katsoa tilanne, jossa koronavirustartunta olisi kohtuullisen todennäköinen, jos toisella osapuolella olisi tarttuva koronainfektio. Omikronvariantin myötä läheiseksi kontaktiksi voidaan yleensä katsoa tilanne, jossa henkilöt ovat samassa sisätilassa, ja kohtaaminen ei ole aivan ohimenevä. Myös toistuvat ohimenevät kontaktit muodostavat tartuntariskin. Lähikontaktilla tarkoitetaan työntekijän kontaktia potilaaseen tai asiakkaaseen, ei työntekijöiden välisiä kontakteja.

Rokotussuoja tarvitaan, kun työskennellään potilaan välittömässä läheisyydessä.

Potilashoidon lisäksi tällaista työtä ovat myös potilashuoneen siivous tai ruuan jakelu potilaille tai välinehuoltotyö esimerkiksi teho-osastoilla. Suojan vaatimus koskee esimerkiksi alla lueteltuja työntekijäryhmiä:

- lääkärit
- hammaslääkärit
- hoitajat
- suuhygienistit
- laitoshuoltajat
- osastonsihteerit
- potilaskuljettajat
- terapeutit
- erityistyöntekijät, esimerkiksi askarteluohjaajat, sairaalaklovnit, tulkit

- sosiaalityöntekijät
- näytteenottoon osallistuva laboratoriohenkilökunta
- potilaiden kuvantamiseen osallistuva henkilökunta
- sairaala-apteekin henkilökunta, joka luovuttaa potilaille lääkkeitä tai käy tai työskentelee potilashoitoa antavilla osastoilla
- ensihoidon työntekijät, ensihoitajat, ambulanssihenkilökunta
- yllä mainittujen alojen opiskelijat, jotka suorittavat käytännön harjoitteluaan VSSHP:n tiloissa
- muiden työnantajien edustajat, jotka työskentelevät VSSHP:n tiloissa

Lain tarkoittama suoja on oltava **potilastiloissa säännöllisesti työskentelevillä**. VSSHP:n johto on määritellyt asiakas- ja potilastilat, joissa työskentelevillä työntekijöillä tulee olla suoja covid-19-tautia vastaan.

Näitä tiloja ovat:

- sairaalaosastot
- päivystysvastaanotot
- ensihoito
- ajanvarausvastaanotot
- operatiivinen toiminta
- synnytyssali
- laboratorion näytteenotto osastoilla ja näytteenottopisteissä
- kuvantamisen tilat
- terapiatilat
- sairaalan sosiaalityön tilat, joissa tavataan asiakkaita ja potilaita.

Covid-19-suojan arvioinnissa huomioidaan, että tartuntariski on pieni epäsäännöllisesti toistuvassa, lyhytkestoisessa tai etäällä potilaasta tapahtuvassa työskentelyssä tai jos työntekijän oma potilaskunta ei kuulu covid-19-taudin vakaville seurauksille alttiiden ryhmään eikä hänen työpisteensä ole sellaisessa yksikössä, jossa asioi alttiita potilaita. Tämän vuoksi voidaan kuitenkin työskennellä esimerkiksi sellaisissa muodollisesti edellä mainittuihin yksiköihin kuuluvissa toimisto- ja työhuonetiloissa, joissa tosiasiallinen riski potilaskontaktiin on hyvin pieni. Tällöin päätös tehdään toimialuejohtajan toimesta tai delegoimana.

Mikäli henkilön työtehtävät eivät edellytä rokotussuojaa, on huomioitava, että töitä voidaan kuitenkin tehdä ainoastaan tiloissa, jotka ovat selkeästi erillään potilaskäytössä olevista. Muusta henkilökunnasta ei tarvitse täydellisesti eristäytyä.

Vaadittava rokotussuoja

Covid-19-taudin vakaville seurauksille alttiiden parissa työskentelevällä pitäisi olla:

- Kaksi rokoteannosta ja suosituksenmukainen tehosteannos tai
- Kaksi rokoteannosta ja joka on odottamassa tehosteannoksen saamista rokotevälin puitteissa (2. ja 3. rokotuksen väli 4kk, kiiretilanteessa minimiväli 3 kk) tai
- Sairastettu covid-19-tauti ja kaksi rokoteannosta tai
- Sairastettu covid-19-tauti sekä yksi rokoteannos ja joka on odottamassa tehosteannoksen saamista rokotevälin puitteissa (2. ja 3. rokotuksen väli 4kk, kiiretilanteessa minimiväli 3 kk) tai

- Alle kuuden kuukauden sisällä sairastettu, laboratoriovarmistettu covid-19-tauti

HUOM! Alle 18-vuotiaalle henkilölle riittävä suoja on kaksi rokoteannosta tai sairastettu covid-19-tauti sekä yksi rokoteannos, koska rokotteilla ei ole tällä hetkellä voimassa olevaa myyntilupaa alle 18-vuotiaiden tehosterokotukselle.

Henkilö, joka ei lääketieteellisestä syystä voi ottaa koronarokotuksia

Työntekijän pitää esittää työnantajalle työterveyshuollon lääkärin laatima todistus, että hänellä on lääketieteellinen syy rokottamattomuudelle. Työterveyshuolto voi tarvittaessa konsultoida infektio lääkäriä asiassa, mutta työterveyshuolto kirjoittaa todistuksen. Yleensä käytettävissä on vaihtoehtoinen rokotevalmiste.

Työntekijällä katsotaan olevan lääketieteellinen syy rokottamattomuudelle seuraavissa tilanteissa:

- Jos henkilö on saanut vakavan allergisen reaktion (anafylaksia) aiemman koronarokotuksen jälkeen, eikä vaihtoehtoista rokotetta ole tarjolla.
- Jos henkilö on aiemmin saanut anafylaktisen reaktion polyetyleeniglykolista (Moderna ja Pfizer) tai polysorbaatti 80 (Janssenin rokote) –valmisteista, eikä vaihtoehtoista valmistetta ole tarjolla.
- Jos henkilö on aiemman rokoteannoksen jälkeen saanut myokardiitin tai perikardiitin, eikä vaihtoehtoista valmistetta ole käytettävissä.
- Jos henkilö on aiemman rokoteannoksen jälkeen saanut hyvin harvinaisen veren hyytymishäiriön, johon liittyy verisuonitukoksia yhdessä alentuneiden trombosyytti- eli verihiutalemäärien kanssa (tromboottinen trombosytopeninen syndrooma eli TTS) tai hiusuonivuoto- eli kapillaarivuoto-oireyhtymän eikä vaihtoehtoista valmistetta ole käytettävissä.
- Jos henkilö on saanut muun, pitkäkestoisen ja vakavaksi luokiteltavan haitan aiemmin annetusta koronarokotteesta eikä vaihtoehtoista valmistetta ole tarjolla.
- Jos henkilöllä alkaa hoito vakavaan sairauteen ja rokotusta ei juuri nyt voi antaa (esimerkiksi syövänhoito, yleensä määräaikainen este).

Erityinen syy jatkaa potilastyössä ilman Covid-19-suojaa

Jos työntekijällä ei ole rokotuksen tai sairastetun taudin antamaa suojaa covid-19-tautia vastaan tai jos hän ei suostu antamaan asiasta tietoa työnantajalle, häntä voidaan lain mukaan käyttää edellä mainituissa työtehtävissä vain erityisestä syystä. Päätöksen erityisen syyn perusteella työskentelystä tekevät johtajaylilääkäri ja infektioylilääkäri kuultuaan toimialuejohtajaa.

Mikäli työntekijä ei ole ehtinyt hankkimaan täyttä rokotussarjaa, riittää, että hän on suunnitellusti täydentämässä rokotussarjaansa tehosteannoksien suositusten mukaisesti. Esimiehen tulee varmistaa, että työntekijä täydentää Covid-19-suo-jansa suunnitelman mukaisesti.

Jatkaminen työssä, jossa ei edellytetä Covid-19-suojaa

Työntekijä voi työskennellä ilman covid-19-suojaa sellaisissa tehtävissä, joihin ei sisälly lähikontaktia potilaaseen ja joita voidaan tehdä esimerkiksi etänä. Etätyömahdollisuus arvioidaan toimialueilla tapauskohtaisesti.

Työhön paluu Covid-19-suojan osoittamisen jälkeen

Työntekijän tulee esittää esimiehelleen, että hänellä on lain edellyttämä Covid-19-suoja. Mikäli työntekijä on sairastanut laboratoriovarmistetun covid-19-taudin, hän voi palata töihin eristyksensä päätyttyä ja oltuaan oireeton 2 vrk. Oireettomuudella tarkoitetaan

kuumeettomuutta ja muiden oireiden merkittävää lieventymistä. Tällöin sovelletaan kuuden kuukauden suoja-aikaa sairastetun taudin jälkeen.

Korvaavan työn osoittamisvelvollisuudesta

Jos työntekijällä ei ole lain tarkoittamaa suojaa covid-19-tautia vastaan, tartuntatautilain 48 a §:n 3 momentin mukaan työnantajan on ensisijaisesti tarjottava työntekijälle muuta työsopimuksen mukaista työtä tai, jos tällaista ei ole tarjolla, muuta työntekijälle sopivaa työtä. Jos tällaista työtä ei ole tarjolla tai työntekijä ei suostu sitä vastaanottamaan, työnantajalla ei ole palkanmaksuvelvollisuutta työnteon estymisen ajalta, ellei toisin ole sovittu. Tämä työnosoittamisvelvollisuus on varsin laaja ja tapahtuu ensisijaisesti toimialue-, toissijaisesti tulosalue- ja tarvittaessa vielä myös organisaatiotasolla. Tähän liittyy myös kouluttamisvelvollisuus, joka on kuitenkin suhteutettava siihen, että siirto muihin työtehtäviin on korkeintaan vuoden 2022 loppuun ulottuva. Käytännössä tämä tarkoittaa enintään muutamien viikkojen kestoista uudelleenkouluttamista. Työntekijöitä, joilla rokotussuoja on kunnossa, ei ole perusteltua siirtää uudelleen sijoitettaville mahdollisesti sopivista omista työtehtävistään ilman omaa suostumustaan. Käytännössä ensisijainen harkinta mahdollisista korvaavista työtehtävissä tehdään toimialueilla ja tämän jälkeen tulosalueilla. Tieto onnistuneesti uudelleensijoitettavien määrästä sekä erityisesti niistä henkilöistä, joille ei korvaavaa työtä voida osoittaa, tulee toimittaa henkilöstöpalveluihin mahdollisimman pian. Myös tieto mahdollisesti uudelleensijoitettaville osoitettavista työtehtävistä, joita ei tähän tarkoitukseen kyseisellä toimialueilta tarvita, tulee toimittaa henkilöstöpalveluihin.

Palkanmaksun keskeyttämisprosessin käytännöstä vastaa henkilöstöpalvelut.

Mikko Pietilä
johtajaylilääkäri

Tuija Lehtikunnas
vs. hallintoylihoitaja

JAKELU

Tulos-/toimi- ja palvelualueiden johtajat ja ylihoitajat, VSSHP Esimiehet

Lomake opiskelijan koronasuojan tarkistamiseksi

Liite 2.

Hyvä opiskelija, pyydämme sinua ystävällisesti vastaamaan alla oleviin kysymyksiin ja ottamaan tämä lomake sekä EU:n koronatodistus mukaasi työharjoittelujaksolle.

Koronavirusrokote (Covid-19):

- ☐ Olen saanut kaksi koronarokoteannosta ja suosituksen mukaisen tehosterokotteen, päivämäärät: _____ ja _____ ja _____ TAI
- ☐ Olen saanut kaksi koronarokoteannosta, päivämäärät: _____ ja _____ ja olen odottamassa tehosteannoksen saamista rokotevälin puitteissa (2. ja 3. rokotuksen väli 4kk, kiiretilanteissa minimiväli 3 kk) TAI
- ☐ Olen sairastanut covid-19-taudin, päivämäärä _____ ja saanut kaksi koronarokoteannosta, päivämäärät: _____ ja _____ TAI
- ☐ Olen sairastanut covid-19-taudin, päivämäärä: _____ sekä saanut yhden koronarokoteannoksen, päivämäärä: _____ ja olen odottamassa tehosteannoksen saamista rokotevälin puitteissa (2. ja 3. rokotuksen väli 4kk, kiiretilanteissa minimiväli on 3kk.) TAI
- ☐ Olen sairastanut alle kuuden kuukauden aikana covid-19-taudin ja se on laboratoriovarmistettu, testipäivämäärä: _____
- ☐ Ei rokotetta

Mikäli sinulla on puutteita suojassasi, pyydämme sinua ystävällisesti informoimaan työharjoitteluyksikköäsi viimeistään 2 viikkoa ennen työharjoittelusi aloitusta. Mikäli opiskelijalla on mahdollisen tartuntataudin oireita, hän ei saa aloittaa työharjoittelujaksoaan ennen oireiden syyn selvittämistä.

Mikäli tarvitset koronavirusrokotteen tai sinulla on vasta-aiheita rokotteelle, ole yhteydessä opiskeluterveydenhuollon terveydenhoitajaan.

- ☐ Opiskelija; suostun, että VSSHP voi käsitellä ja säilyttää antamiani tietoja arvioidakseen soveltuvuuttani työskennellä yksiköissä, joissa hoidetaan lääketieteellisesti arvioituna tartuntatautien vakaville seuraamuksille alttiita asiakkaita tai potilaita.
- ☐ Esihenkilö; olen tarkistanut opiskelijan tähän lomakkeeseen ilmoittaman koronavirussuojan EU:n koronatodistuksesta ja säilytän sen erillään muista keräämistäni henkilötiedoista niin kauan kuin ne ovat tarpeen sosiaali- ja terveydenhuollon palveluja koskevan valvonnan toteuttamiseksi, kuitenkin enintään kolme vuotta siitä, kun opiskelijan soveltuvuutta koskeva arviointi on tehty.

Opiskelijan allekirjoitus ja nimen selvennys

pvm ____/____/2022

Yksikön esihenkilön allekirjoitus ja nimen

pvm ____/____/2022